

**BIBLIOTEKA
NAUCZYCIELA**

Władysław Zaczyński

**Praca badawcza
nauczyciela**

B I B L I O T E K A N A U C Z Y C I E L A

POD REDAKCJĄ W. OKONIA i B. SUCHODOLSKIEGO

A

OGÓLNE PODSTAWY WYCHOWANIA

6

WŁADYSŁAW ZACZYŃSKI

PRACA BADAWCZA
NAUCZYCIELA

P A N S T W O W E Z A K Ł A D Y
W Y D A W N I C T W S Z K O L N Y C H
W A R S Z A W A 1 9 6 8

OKŁADKĘ PROJEKTOWAŁ
ROBERT SOBCZYŃSKI

REDAKTOR
EWA PRZĄDKA

REDAKTOR TECHNICZNY
ZOFIA NARTOWSKA

Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych
Warszawa 1968

Wydanie pierwsze. Nakład 26 000 + 250 egz.
Ark. druk. 14; wyd. 13,11. Oddano do skła-
dania 22. XII. 1967r. Podpisano do druku
16.VII.1968r. Druk ukończono w sierpniu
1968 r. Papier druk. sat. 86 × 122 cm, 70 g,
kl. IV z fabryki w Kluczborku
Cena zł 18. — Zam. nr 8671/20 H-8

Zakłady Graficzne PZWS w Bydgoszczy

SPIS TREŚCI

WSTĘP	9
I. WSTĘP DO BADAŃ PEDAGOGICZNYCH ..	12
1. Co to jest badanie naukowe?	12
2. Co bada pedagogika?	13
3. Udział nauczycieli w badaniach pedagogicznych	15
4. Co to jest metoda badań pedagogicznych?	17
II. ETAPY BADANIA NAUKOWEGO	21
1. Etap sytuacji problemowej	22
2. Etap formułowania problemu	23
3. Formułowanie hipotezy roboczej	25
4. Etap przewidywań skutków (etap rozumowania)	27
5. Etap weryfikacji hipotezy	30
6. Sprawdzanie słuszności rozwiązań (prawdziwości wyników)	34
7. Wnioskowanie końcowe	39
8. Schemat koncepcji badań	44
III. HIPOTEZA ROBOCZA — JEJ ZNACZENIE, POCHODZENIE I DROGI WERYFIKACJI ...	50
1. Co to jest hipoteza robocza?	50
2. Funkcja poznawcza hipotezy	51
3. Cechy dobrej hipotezy roboczej	53
4. Droga dochodzenia do hipotezy roboczej	55
5. Niebezpieczeństwo błędów	58
IV. METODA OBSERWACJI, JEJ TECHNIKA I GRANICE POZNAWCZE	61
1. Co to jest obserwacja?	61
2. Rodzaje obserwacji	62
3. Jaka ma być obserwacja?	63
4. Techniczne środki obserwacji	66
5. Sposoby utrwalania spostrzeżeń w obserwacji naukowej	72
6. Cechy osobowe obserwatora	75
7. Do jakich wniosków upoważnia badacza obser- wacja?	78

V. METODA I TECHNIKI EKSPERYMENTU PEDAGOGICZNEGO	82
1. Eksperyment a obserwacja	82
2. Co to jest eksperyment?	83
3. Eksperyment laboratoryjny i eksperyment pedagogiczny	84
4. Logiczne podstawy eksperymentu	87
5. Organizacja i techniki badań eksperymentalnych	91
6. Granice stosowalności eksperymentu w pedagogice	104
VI. TEST PEDAGOGICZNY	109
1. Co to jest test?	110
2. Instrukcje określające sposób stosowania testu ..	116
3. Rodzaje testów pedagogicznych	118
4. Sposoby konstruowania testów	119
5. Profil pedagogiczny	130
6. Wskazówki praktyczne stosowania testów pedagogicznych	133
7. Analiza danych z badań testowych	136
VII. BADANIE STOSUNKÓW SPOŁECZNYCH W GRUPACH RÓWIEŚNICZYCH – METODA SOCJOMETRYCZNA	140
1. Graficzna analiza danych socjometrycznych ...	143
2. Ilościowa analiza danych socjometrycznych ...	146
3. Krytyka socjometrii	151
4. Wartości poznawcze socjometrii	152
VIII. WYWIAD I ANKIETA JAKO METODY BADAŃ PEDAGOGICZNYCH	153
1. Metoda wywiadu i jej warianty	154
2. Zaufanie jako warunek powodzenia badawczego w wywiadzie	155
3. Przygotowanie wywiadu i ankiety	156
4. Wymagania stawiane pytaniom w wywiadzie i ankiecie	157
5. Rodzaje kwestionariuszy ankiet	158
6. Wartość poznawcza metody ankietowej	161
IX. DOKUMENTY I ICH ANALIZA W BADAANIACH PEDAGOGICZNYCH	167
1. Co to jest dokument?	167
2. Rodzaje dokumentów	168

3. Na czym polega wartość poznawcza dokumentów?	171
4. Metody analizy dokumentów	175
5. Jednostki treściowe analizy	180
X. OPIS I ANALIZA STATYSTYCZNA W BADAANIACH PEDAGOGICZNYCH	183
1. Możliwości i niebezpieczeństwa stosowania statystyki w badaniach pedagogicznych	183
2. Zbieranie i porządkowanie danych ilościowych	184
3. Miary tendencji centralnej	189
4. Pojęcie i miary odchyżeń	194
5. Przykład obliczeń statystycznych	196
6. Rachunek korelacyjny	197
7. Metody oceny niepewności wnioskowania indukcyjnego	203
8. Istotność statystyczna i poziom istotności	208
9. Uwagi końcowe	218
ZAKOŃCZENIE	219
BIBLIOGRAFIA	220